

Cuvântul autorului

Ideea realizării prezentei monografii-culegeri a rezultat din dorința existenței unui instrument de lucru eficient pentru toți specialiștii care vor avea nevoie de o abordare teoretico-practică a problematicii contestațiilor în procedura de insolvență.

La nivel de structură prezenta monografie-culegere cuprinde 8 capitole (I. Contestația la tabelul preliminar, II. Contestația la cererea de deschidere a procedurii insolvenței, III. Contestația la tabelul definitiv de creanțe, IV. Contestația împotriva măsurilor administratorului judiciar, V. Contestația la raport și plan. Raportul asupra fondurilor obținute din lichidare și planul de distribuire între creditori, VI. Contestația împotriva propunerii de valorificare de bunuri, VII. Contestația împotriva desemnării administratorului judiciar, VIII. Contestația împotriva deciziei comitetului creditorilor). Fiecare capitol conținând o parte teoretică și o parte practică ce constă într-o serie de hotărâri ale instanțelor din România.

Scopul acestei lucrări este oferirea unui sprijin tuturor celor care se confruntă cu aceste situații. Lucrarea este structurată eficient și într-un mod cât mai practic pentru ca informația să fie în orice moment la îndemâna cititorului.

În cadrul acestei monografii-culegeri se vor regăsi termenii din domeniul procedurii de insolvență explicați într-un mod cât mai elaborat și exemplificați în situații de utilizare, aceștia fiind susținuți de parte practică printr-o jurisprudență relevantă. Fiecare hotărâre având un cumul de cuvinte cheie cu scopul de a ajuta cititorul să ajungă la informația de care acesta are nevoie într-un timp cât mai scurt. De asemenea, la finele fiecărui capitol vor fi prezentate o serie de concluzii trase în urma părții teoretico-practice.

Apreciem că lucrarea reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea științifică a domeniului insolvenței prin prisma ideilor, stilului și a formei de prezentare. Sperăm ca toți specialiștii care lucrează în domeniul insolvenței, judecători, practicanți în insolvență, avocați sau consilieri juridici, să utilizeze acest instrument de lucru și să îl considere judicios în cadrul domeniului lor de activitate.

Av. dr. Florin Ludașan

1. Introducere

Legea prevede că toate creanțele declarate vor fi supuse procedurii de verificare, cu excepția creanțelor constatate prin hotărâri judecătorești executorii și prin hotărâri arbitrale executorii, precum și a creanțelor bugetare rezultând dintr-un titlu executoriu necontestat în termenele prevăzute de legi speciale.

În situația în care hotărârile judecătorești sau cele arbitrale sunt anulate, casate sau modificate în căile de atac, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar va reface tabelul de creanțe în mod corespunzător. În cazul în care instanța de judecată, anulând sau casând hotărârea, nu dezleagă și fondul dedus judecății, administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar va proceda la verificarea acelei creanțe, notificând creditorii în cazul neînscrierii totale sau parțiale a creanței, împotriva măsurii practicianului creditorii având în BPI a extrasului raportului administratorului judiciar sau lichidatorul judiciar în care este descrisă respectiva măsură.

Administratorul judiciar va proceda de îndată la verificarea fiecărei cereri și a documentelor care o însoțesc și va efectua o cercetare amănunțită pentru a stabili legitimitatea, valoarea exactă și prioritatea fiecărei creanțe. Pentru aceasta, practicianul în insolvență are dreptul de a solicita explicații de la debitor, va putea să poarte discuții cu fiecare debitor, solicitându-i, dacă consideră necesar, informații și documente suplimentare.

Reglementarea cuprinsă în alin. (2) al art. 106 din Codul insolvenței are caracter de noutate absolută, pentru că până la apariția Legii nr. 85/2014 administratorul judiciar/lichidatorul judiciar nu aveau dreptul să constate intervenirea prescripției extinctive a creanței. Aceasta în condițiile în care, în concepția noului Cod civil, prescripția nu poate fi invocată decât de cel în folosul căruia curge.

Așadar, dacă practicianul în insolvență va aprecia că pentru suma declarată de un creditor în cadrul procedurii a intervenit prescripția extinc-tivă, va notifica în acest sens creditorul, fără a mai face verificări de fond ale creanței pretinse, legiuitorul considerând că în acest caz, deși este organ care aplică procedura, el acționează în calitate de reprezentant al debitorului insolvent, evident, cu posibilitatea creditorului interesat de a contesta măsura la judecătorul-sindic.

Ca rezultat al verificărilor făcute, administratorul judiciar/ lichidatorul va întocmi și va înregistra la tribunal un tabel preliminar cuprinzând toate creanțele împotriva averii debitorului, scadente sau nescadente, sub condiție sau în litigiu, născute înainte de data deschiderii procedurii.

În tabel vor fi menționate atât suma solicitată de către creditor, cât și suma acceptată și rangul de prioritate, iar în situația creditorului aflat în procedura insolvenței se va arăta și administratorul judiciar/ lichidatorul judiciar desemnat. În cazul procedurii simplificate, în acest tabel se vor înregistra și creanțele născute după deschiderea procedurii și până la momentul intrării în faliment. La creanțele care beneficiază de o cauză de preferință se vor arăta titlul din care izvorăște dreptul de preferință, rangul acesteia și, dacă este cazul, motivele pentru care creanțele au fost trecute parțial în tabel sau au fost înlăturate.

Creanțele beneficiare ale unei cauze de preferință se înscriu în tabelul preliminar cu întreaga valoare, indicându-se, totodată, titlul din care izvorăște dreptul de preferință, rangul acestora și, dacă este cazul, motivele pentru care creanțele au fost trecute doar parțial în tabel sau au fost înlăturate, iar în tabelul definitiv, până la valoarea de piață a garanției stabilită prin evaluare, dispusă de administratorul judiciar sau de lichidatorul judiciar, efectuată de un evaluator autorizat. Oricum, art. 122 alin. (1) din Legea-cadru condiționează întocmirea tabelului definitiv de creanțe de predare de către evaluator a raportului de evaluare a garanțiilor.

În cazul în care valorificarea activelor asupra cărora poartă cauza de preferință se va face la un preț mai mare decât suma înscrisă în tabelul definitiv consolidat, diferența favorabilă va reveni tot creditorului garantat, chiar dacă o parte din creanța sa fusese înscrisă drept creanță chirografică, până la acoperirea creanței principale și a accesoriilor ce se vor calcula

conform actelor din care rezultă creanța, până la data valorificării bunului. Această prevedere se aplică și în cazul eșuării planului de reorganizare și vânzării bunului în procedura de insolvență.

Tabelul preliminar al creanțelor conține toate creanțele acceptate de administratorul judiciar, ca rezultat al verificării efectuate conform art. 106 din Lege. Creditorul îndreptățit participă la procedură.

Tabelul preliminar de creanțe cuprinde toate creanțele scadente sau nescadente, sub condiție sau în litigiu, născute înainte de data deschiderii procedurii, acceptate de către administratorul judiciar în urma verificării acestora. În tabel vor fi menționate atât suma solicitată de către creditor, cât și suma acceptată și rangul de prioritate, iar în situația creditorului aflat în procedura insolvenței, se va arăta și administratorul judiciar/lichidatorul judiciar desemnat. În cazul procedurii simplificate, în acest tabel se vor înregistra și creanțele născute după deschiderea procedurii și până la momentul intrării în faliment¹.

Rangul de prioritate a creanței nu se confundă cu cauza de preferință a creanței. Conform art. 159 și art. 121 al Legii, rangul de prioritate a creanțelor se referă la ordinea de distribuire a acestora în insolvență, în raport de aceasta stabilindu-se și categoriile de creditori, categoria în care fiecare creditor va intra cu drepturile corespunzătoare la vot și la distribuire de sume. Cauza de preferință a creanței are sensul dat noțiunii de Codul civil (art. 2342).

Stabilirea datei deschiderii procedurii este esențială, deoarece în consecință se stabilește obligația debitorului de a depune actele și informațiile prevăzute de lege, se suspendă de drept toate acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale, se suspendă cursul termenului de prescripție al acțiunilor, se ridică dreptul de administrare al debitorului și bunurile acestuia dacă nu și-a declarat intenția de reorganizare, se interzice sub sancțiunea nulității absolute administratorilor, debitorilor persoane juridice, să înstrăineze fără acordul judecătorului-sindic, acțiunile ori părțile lor sociale etc.

¹ Legea nr. 85/2014, art. 5 alin. (69) cu privire la prevenirea insolvenței și de insolvență.

Pentru înțelegerea rolului și funcțiilor tabelului preliminar de creanțe, este necesar să arătăm că în urma deschiderii procedurii, fie generală, fie simplificată, când se intră direct în faliment, administratorul judiciar sau lichidatorul, după caz, va trimite o notificare tuturor creditorilor cunoscuți, deci a celor menționați în lista depusă de către debitorii. Momentul afișării tabelului preliminar este un jalon esențial al procedurii, întrucât în 5 zile, trebuie ținută prima adunare a creditorilor, unde se decide desemnarea definitivă a administratorului judiciar, componența comitetului creditorilor, și dacă este cazul, continuarea procedurii în vederea unei eventuale reorganizări judiciare sau trecerea accelerată la faliment.

Creanțele avute în vedere¹ de lege sunt creanțele garantate, creanțele salariale, creanțele bugetare, creanțele defavorizate și creanțele care beneficiază de o cauză de preferință. Legea conferă fiecărei categorii de creanțe un regim juridic distinct în ceea ce privesc condițiile de valorificare în cadrul procedurilor. Potrivit art. 67 alin. (1) lit. c) din Lege², lista depusă de către debitor cuprinde numele și adresele creditorilor, oricum ar fi creanțele acestora: certe sau sub condiție, lichide ori nelichide, scadente sau nescadente, necontestate ori contestate, arătându-se suma, cauza și drepturile de preferință.

Creanțele care vor fi înregistrate în tabelul preliminar pot fi creanțe scadente sau nescadente, adică exigibile, fie la data deschiderii procedurii, fie ulterior, esențial fiind ca aceste creanțe să se fi născut anterior datei deschiderii procedurii. Legiuitorul permite să înregistreze în tabelul preliminar și creanțe sub condiție, fără a distinge între condiția suspensivă și condiția rezolutorie. Condiția suspensivă este acel eveniment viitor și nesigur ca realizare de care depinde nașterea dreptului, în analiza noastră nașterea creanței. Apreciem că legea îi permite creditorului să înregistreze o

¹ S.D. Cărpenaru, M.A. Hotca, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, 2014, p. 48.

² *Legislația insolvenței*, ediția a 2-a, actualizată la 15 septembrie 2017, Ed. Hamangiu, 2017, lista numelor și adreselor creditorilor, oricum ar fi creanțele acestora: certe sau sub condiție, lichide ori nelichide, scadente sau nescadente, necontestate ori contestate, arătându-se suma, cauza sau drepturile de preferință.

cerere de admitere în tabelul preliminar și a creanțelor sub condiție [(qui potest plus (...)), precum și a unei creanțe nescadente [(...) potest minus].

Legiuitorul păstrează inconsecvența și inadvertențele vechii reglementări¹. De exemplu, trecerea creanțelor respinse (uneori folosită noțiunea de înlăturate) precum și motivul respingerii lor este complet omis, deși din art. 110 alin. (2) reiese necesitatea acestora. În lipsa lor, nu vedem cum creditorii interesați vor putea contesta tabelul preliminar.

Precizăm că, pentru înregistrarea în tabelul preliminar, creanțele vor fi supuse procedurii verificării, cu excepția creanțelor constatate prin titluri executorii. Asemenea creanțe pot fi, spre exemplu, creanțe constatate prin hotărâri judecătorești definitive, creanțele izvorâte din contractele de credit bancar, creanțele născute din contractele de asistență juridică ale avocaților etc. De asemenea, potrivit art. 105 alin. (2) din Lege, nu sunt supuse procedurii verificării creanțele bugetare născute anterior deschiderii procedurii, rezultând dintr-un titlu executoriu necontestat în termenele prevăzute de legi speciale. În ceea ce privesc creanțele bugetare născute ulterior datei deschiderii procedurii, în conformitate cu prevederile art. 146 alin. (3) și art. 147 alin. (3) din Lege, acestea vor fi supuse verificării.

În altă ordine de idei, se impune să precizăm că în actualul context legislativ, tabelul preliminar, astfel cum este reglementat, conferă pentru prima dată eficiența caracterului colectiv al procedurii insolvenței, aceasta îndeplinind însă funcția unei hotărâri judecătorești pronunțată asupra „acțiunilor civile în pretenții”, respectiv cererile de creanță ale creditorilor. Împotriva tabelului preliminar al creanțelor debitorului, debitorul, creditorii și orice altă persoană interesată pot formula contestație, potrivit art. 111 alin. (1) din Lege.

Contestația reprezintă calea de atac pe care o au la îndemână în principal debitorul și creditorii, împotriva „hotărârii” administratorului judiciar, respectiv lichidatorului judiciar, luată asupra cererilor de creanță formulate în cauză, respectiv tabelul de creanțe².

¹ N. Țăndăreanu, *Codul insolvenței comentat*, Vol. I, art. 1-182, Ed. Universul Juridic, B., 2017, p. 77.

² O. Puie, *Dreptul comerțului internațional*, Ed. Universul Juridic, B., 2015, p. 255.

Tabelul preliminar poate fi contestat în concret pentru fiecare poziție în parte sau pentru mai multe astfel de poziții¹. Teoretic, tabelul preliminar poate fi contestat în întregime ca o măsură unică a administratorului judiciar în întregime greșită sau ilegală. Contestația poate fi făcută de debitor sau de oricare dintre creditorii, atât în privința creanței proprii, cât și în privința creanței altor creditorii (contestatorul în această contestație încearcă să își majoreze șansele concursuale de a recupera creanța proprie). Se pune problema ce se întâmplă cu cererea de admitere a unei creanțe pe care creditorul nu o are asupra debitorului insolvent, ci este beneficiarul unei garanții reale asupra unui bun aparținând debitorului insolvent care a consimțit această garanție pentru a garanta pe un alt debitor al aceluiași creditor².

În soluționarea acestei probleme, deși creanța creditorului nu este asupra debitorului insolvent, ci asupra debitorului garantat de către debitorul insolvent, apreciem, alături de alți autori, că sunt incidente dispozițiile art. 78 din Lege, care dispun că titularul unei creanțe ce beneficiază de o cauză de preferință, poate solicita judecătorului-sindic, ridicarea suspendării prevăzute la art. 75 alin. (1) din Lege cu privire la creanța sa și valorificarea imediată, în cadrul procedurii cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 154-158 din Lege și cu condiția achitării din preț a cheltuielilor prevăzute la art. 159 alin. (1) pct. 1, bunului asupra căruia poartă preferința, dar numai dacă se încadrează în una dintre situațiile prevăzute la art. 78 din Lege.

¹ Dacă nimeni nu contestă în termen, tabelul devine definitiv. Dacă totuși, tabelul preliminar se contestă, definitivarea tabelului se amână până la soluționarea definitivă a contestațiilor de către instanțe. Pentru accelerarea procedurii, mai ales pentru rațiunile unei reorganizări judiciare rapide, unele creanțe a căror verificare în cadrul contestației necesită probe complicate, pot fi trecute ca înscrise provizoriu. Așa cum s-a putut vedea mai sus, în cadrul comentariului relativ la calitatea de creditor îndreptățit să participe la procedură, trebuie făcută o distincție între o creanță înscrisă în tabel de administratorul judiciar sau de lichidator, și o creanță respinsă inițial de administratorul judiciar sau de lichidator, dar înscrisă provizoriu în cadrul unei contestații. G. Piperea (Coord.), C. Antonache, A. Dimitriu, I. Sorescu, A. Rățoi-Pârvu, R. Dan, L. Hagi, *Codul insolvenței. Note. Corelații. Explicații*, Ed. C.H. Beck, B., 2017 p. 213.

² I. Adam, A.R. Adam, *Codul insolvenței*, Titlu II, *Procedura insolvenței*, art. 1-5, 38-196, 197-203, Ed. C.H. Beck, B., 2016, pp. 150-151.

2. Tabelului preliminar de creanțe. Cuprins

Tabelul preliminar de creanțe este alcătuit din mai multe componente, dar componenta principală, cum reiese și din nume este „creanța”. Această componentă va fi în prim planul acestui capitol acompaniată de alte componente minore, dar totuși la fel de importante în alcătuirea tabelului preliminar de creanțe.

Creanța în sine este un drept patrimonial în baza căruia titularul său, numit creditor, poate pretinde altei persoane, numită debitor, să execute prestația la care s-a îndatorat, și care poate consta în a da, a face sau a nu face ceva. Dreptul de creanță are caracter relativ, fiind opozabil numai debitorului. În virtutea lui, creditorul dobândește un drept de gaj general asupra patrimoniului debitorului. Noțiunea de creanță la care se referă Legea insolvenței nu este definită și nici utilizată în înțelesul său larg, de drept al creditorului de a pretinde debitorului să dea, să facă, sau să nu facă ceva, ci înțelesul său restrâns, acela de creanță bănească.

Creanțe chirografare. Creanțele chirografare sunt creanțele persoanelor care nu beneficiază de o garanție reală asupra bunurilor din patrimoniul debitorului. Aceste creanțe pot fi curente la data deschiderii procedurii, dar și creanțe noi, aferente activităților curente în perioada de observație.

Creanțele reprezentând credite bancare, cu cheltuielile și dobânzile aferente, cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii sau alte lucrări, din chirii, creanțele corespunzătoare art. 123 alin. (11) lit. b), inclusiv obligațiunile¹.

Creanțe în litigiu. În privința creanțelor în litigiu, precizăm că se menține condiția ca acestea să se fi născut anterior deschiderii procedurii generale și, totodată, este imperios necesar ca și litigiul ce are ca obiect această creanță să fi început anterior datei deschiderii acestei proceduri, deoarece potrivit art. 75 din Lege, la al cărui comentariu facem trimitere, de la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor debitorului sau bunurilor sale.

Creanțe subordonate. Într-un contract prevăzând plăți periodice din partea debitorului, menținerea contractului nu-l va obliga pe administra-

¹ Legea nr. 85/2014, art. 161 alin. (8) cu privire la prevenirea insolvenței și de insolvență.

torul judiciar/lichidatorul judiciar să facă plăți restante pentru perioadele anterioare deschiderii procedurii¹. Pentru astfel de plăți poate fi formulată cerere de admitere a creanței împotriva debitorului. Pot fi de două feluri²: a) creanțele care beneficiază de o cauză de preferință. În înțelesul art. 5 pct. 15 din Legea nr. 85/2014, noțiunea de creanțe care beneficiază de o cauză de preferință cuprinde acele creanțe „care sunt însoțite de un privilegiu și/sau de un drept de ipotecă și/sau de drepturi asimilate ipotecii, potrivit art. 2347 C. civ., și sau de un drept de gaj asupra bunurilor din patrimoniul debitorului, indiferent dacă acesta este debitor principal sau terț garantat față de persoanele beneficiare ale cauzelor de preferință”. b) creanțele care beneficiază de o cauză de preferință sunt plătite cu prioritate din valorificarea bunurilor asupra cărora poartă privilegiile, garanțiile sau alte drepturi de preferință. Avantajul creanțelor garantate rezidă în faptul că ele vor fi plătite cu prioritate din prețul obținut din valorificare bunurilor obținute constituite ca garanție, în timp ce creanțele negarantate rămân nesatisfăcute de cele mai multe ori, după cum demonstrează practica juridică.

Creanțele născute în patrimoniul terților dobânditorilor de rea-credință al bunurilor debitorului în temeiul art. 120 alin. (1), precum și creditele acordate persoanei juridice debitoare de către un asociat sau un acționar deținând cel puțin 10% din capitalul social, respectiv din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților ori, după caz, de către un membru al grupului de interes economic.

Creanțele izvorând din acte cu titlu gratuit. Pe lângă creanțele în sine, mai sunt și drepturile de creanță care la fundamentul lor sunt drepturi patrimoniale³. Drepturile patrimoniale se împart în două: drepturile de creanță, după cum am menționat, și drepturi reale. Între cele două categorii de drepturi subiective există opt deosebiri importante: a) numai în cazul dreptului de creanță este individualizat subiectul pasiv, nu și în cazul dreptul real, pentru că obligația generală negativă de abstențiune se referă la toate

¹ Legea nr. 85/2014, art. 124 alin. (9) cu privire la prevenirea insolvenței și de insolvență.

² Legea nr. 85/2014, art. 161 alin. (10) cu privire la prevenirea insolvenței și de insolvență.

³ I. Turcu, *Codul insolvenței, Legea nr. 85/2014*, ed. 5, Ed. C.H. Beck, B., 2015, p. 78.

celelalte subiecte de drept; b) drepturile de creanță sunt reale și opozabile de regulă numai debitorilor, pe când cele reale sunt opozabile tuturor terțelor persoane; c) drepturile reale presupun certitudinea bunului asupra cărora poartă, în timp ce drepturile de creanță se pot referi atât la bunuri individual determinate, cât și la bunuri generic determinate; d) obligația corelativă drepturilor reale este generală și negativă, iar obligația negativă specială, corelativă drepturilor de creanță, este opozabilă numai debitorului; e) spre deosebire de conținutul juridic al drepturilor de creanță, conținutul juridic al drepturilor reale include dreptul de urmărire și dreptul de preferință. Numai prerogativa preferinței în sensul de a dovedi cine este adevăratul titular al dreptului este comună și drepturilor de creanță; f) titularul dreptului subiectiv real își exercită direct și nemijlocit prerogativele fără a avea nevoie de aportul altei persoane, în timp ce dreptul de creanță poate fi exercitat numai prin prestația pozitivă sau negativă a debitorului; g) în timp ce dreptul de proprietate are vocație perpetuității, drepturile de creanță au menirea pe o perioadă mai scurtă. Importanța practică a acestei diferențe se relevă sub aspectul de prescripție. În timp ce drepturile de creanță sunt prescriptibile extinctiv în ce privește exercitarea lor (termenul general fiind de 3 ani), drepturile reale sunt fie imprescriptibile, fie prescriptibile pe termen mai lung; h) este limitat numeric inventarul drepturilor subiective reale și este nelimitat numărul drepturilor subiective de creanță, deoarece numărul și varietatea lor depinde de voința părților.

Alți autori¹ consideră că între dreptul real și dreptul de creanță se pot distinge trei diferențe fundamentale: a) dreptul real este absolut pentru că se exercită direct asupra lucrului și poate fi opus tuturor celorlalte persoane. În afară de respectul față de acest drept, titularul nu poate pretinde celorlalți nimic altceva. Dreptul de creanță este relativ, stabilind raporturi între creditori și debitori și numai aceștia. Diferența între caracterul absolut al dreptului real și relativitatea dreptului de creanță poate fi nuanțată. Pe de-o parte, caracterul absolut al dreptului real are ca limită inerentă

¹ V. Stoica, *Drept civil. Drepturi reale principale*, vol. I, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, B., 2013, pp. 31-36; V. Stoica, *Drept civil. Drepturi reale principale*, Ed. Humanitas, B., 2004, pp. 99-106; C. Bîrsan, *Drept civil. Drepturi reale principale*, Ed. Hamangiu, B., 2013, pp. 24-26.